

PONÈNCIA DEL CONGRÉS DEL PARTIT SOCIALDEMÒCRATA DEL 16 DE MAIG DEL 2015: PRESSUPOSTOS PARTICIPATIUS

David Rios Rius

En les democràcies actuals és comú que els ciutadans i ciutadanes es sentin cada cop més allunyats de la vida política. I Andorra no n'és una excepció. Diferents estudis han posat de manifest la pèrdua de confiança dels ciutadans envers la política.

Des del Partit Socialdemòcrata creiem que cal avançar cap a una nova democràcia que tingui en compte la ciutadania d'una forma més constant, per tal d'aconseguir unes polítiques més properes a la voluntat ciutadana i per fer de la política una activitat més propera per a tothom. Els comuns, com a òrgans de màxima proximitat amb els ciutadans, no es poden mantenir al marge d'aquesta nova realitat. Cal donar veu i responsabilitats als ciutadans de manera permanent i no només un cop cada quatre anys. Cal lluitar per una ciutadania informada i activa.

La participació ciutadana avui és un dels grans pilars de les societats democràtiques. Els espais, les vies i els mètodes de participació promouen i faciliten una estreta col.laboració entre les institucions i la ciutadania per tal de millorar la gestió dels governs. La participació permet millorar la qualitat de vida dels ciutadans, a qui fa protagonistes i responsables de les decisions que els afecten. Amb la participació es reforça la democràcia representativa i s'educa per a una nova cultura política.

La participació ciutadana és la implicació de la ciutadania en la presa de decisions dels governs, mitjançant espais, vies i mètodes que milloren la qualitat de la gestió pública, per fer-la més eficaç.

La participació ciutadana és una manera de governar conjuntament amb la ciutadania amb transparència i coresponsabilitat. És, també, un procés educatiu que passa per aprendre a donar i rebre informació, consultar, debatre, participar en la presa de decisió, en el seguiment i control del govern.

Entenem per participació ciutadana tota aquella activitat que està adreçada a influir directa o indirectament en les polítiques públiques. Quan parlem de participació ciutadana parlem d'influir en la presa de decisions de forma vinculant. No es tracta de consultar determinades decisions a la ciutadania sinó de traspassar-los el poder.

La participació ciutadana té dos grans tipus de protagonistes: les persones a nivell individual i les entitats. Les entitats han de jugar un paper fonamental en tot procés de participació, però cal obrir els processos als ciutadans i ciutadanes buscant la màxima representativitat.

La participació es pot aplicar a qualsevol política, però per obtenir una bona resposta de la població no es pot estendre a totes les polítiques sinó que cal fer-ne una selecció.

No hi ha fórmules predeterminades per a la participació ciutadana. Existeixen diferents experiències i s'han plantejat diferents mecanismes, però l'ideal és per a cada cas buscar quin és el mecanisme que més s'adequa a les nostres necessitats o bé dissenyar-ne un de propi.

Per tal de formalitzar els processos de participació a les administracions comunals hem de desenvolupar un Reglament de Participació Ciutadana en el qual s'estableixen els diferents mecanismes i es reconeixen els drets dels ciutadans/es i les entitats a la participació. Aquest ha de ser un compromís ineludible per al Partit Socialdemòcrata en les properes eleccions comunals.

Els diversos espais de participació ciutadana han d'assegurar que la ciutadania sigui informada i consultada per tal que pugui conèixer, avaluar i així proposar en matèria de les diferents polítiques comunals, per garantir els màxims nivells d'eficiència i qualitat possibles, enriquir la governança i millorar la qualitat de les polítiques públiques.

L'eina fonamental que disposen els Comuns per a decidir les seves polítiques és el Pressupost. I és en aquest nivell on cal obrir les administracions comunals al poble. Els Pressupostos participatius són un mecanisme de participació a través del qual la ciutadania defineix on van a parar una part dels recursos públics. Alhora és una eina que permet conèixer quines són les necessitats d'una població i com els mateixos ciutadans prioritzen aquestes necessitats, raó per la qual esdevé una eina útil a l'hora de planificar la despesa comunal.

L'objectiu d'aquesta iniciativa és incorporar als processos de participació la visió que els ciutadans tenen de la parròquia; és a dir, donar-los veu i vot en la presa de decisions sobre una part del pressupost comunal i, per tant, sobre aquelles qüestions que els afecten en primera persona (sempre que siguin de competència comunal).

Un altre dels objectius que persegueixen els pressupostos participatius és acostar ciutadans i polítics. Per superar la desafecció i desconfiança creixent dels ciutadans cap als polítics es creen mecanismes de democràcia participativa com els pressupostos participatius. Si bé al món hi ha molts tipus diferents d'experiències de pressupost participatiu, la majoria d'elles s'erigeixen sobre el principi de l'universalisme i de la igualtat: una persona, un vot. Això permet generar processos de participació el màxim d'inclusius possible i, per tant, arribar a tota la ciutadania, associada o no. Aquests processos han de ser oberts a totes les persones residents a la parròquia, tinguin o no dret a vot a les eleccions.

No obstant, el procés va més enllà d'aquesta presa de decisions: el teló de fons és que els ciutadans aprenguin a analitzar la realitat que els envolta per poder posteriorment

establir quines són les seves prioritats com a grup i finalment construir les seves pròpies demandes de forma col•lectiva. Darrere un procés de pressupost participatiu, per tant, hi ha una dimensió pedagògica que té com a objectiu crear una ciutadania formada, implicada, activa i que pren decisions de forma responsable.

Per tot l'exposat, s'acorda:

- 1) Encomanar al comitè executiu a què els Pressupostos participatius formin part dels programes electorals de totes les candidatures del PS que concorrin a les properes eleccions comunals. Entenem que els Pressupostis participatius seran un element troncal en tots els programes electorals del PS als propers comicis comunals. Totes les candidatures del PS a les eleccions comunals 2015 es comprometen a obrir un procés de participació ciutadana per tal que els veïns i veïnes de la parròquia puguin decidir en què s'inverteix una part del pressupost comunal.
- 2) Encomanar al comitè executiu a què totes les candidatures del PS de les properes eleccions comunals incloguin en el programa electoral el compromís de desenvolupar un Reglament de Participació Ciutadana en el qual s'estableixen els diferents mecanismes i es reconeixen els drets dels ciutadans/es i les entitats a la participació